

Wyzwania metodologiczne badań
wyspecjalizowanych segmentów rynku
finansowego (WSRF) oraz instrumentów
finansowych przedsiębiorstw niefinansowych (IF)
oraz ich wyniki

Agnieszka Nowińska
Piotr Mergiel
Mirosław Błazej

Departament Studiów Makroekonomicznych i Finansów
Główny Urząd Statystyczny

Plan prezentacji

1. Wprowadzenie do badań realizowanych przez Departament Studiów Makroekonomicznych i Finansów (SM) GUS
2. Badania Wyspecjalizowanych Segmentów Rynku Finansowego (WSRF) prowadzone przez GUS – znaczenie oraz wyzwania metodologiczne oraz wyniki
3. Badanie Instrumentów Finansowych Przedsiębiorstw Niefinansowych (IF) – znaczenie oraz wyzwania metodologiczne i wyniki
4. Podsumowanie

Wprowadzenie

Zadania Departamentu Studiów Makroekonomicznych i Finansów (SM):

- Wybrane zagadnienia makroekonomiczne, w tym: narzędzia i analizy struktury wzrostu gospodarczego i przedsiębiorstw
- Rynki, instrumenty i instytucje finansowe
- Cykl koniunkturalny (ankietowe i badania ilościowe koniunktury gospodarczej, w tym zegar koniunktury, DBW)
- Finanse publiczne (wybrane aspekty – bazy danych, wkład do Projektu SMUP)
- Wybrane metody ilościowe (zastosowania)
- Projekty badawczo-rozwojowe (szacunki funkcji produkcji, TFP oraz luki produktowej na bazie danych jednostkowych przedsiębiorstw)
- Wkłady do publikacji zbiorczych (roczniki, dane dla WOBR i inne)

Wprowadzenie

Projekty z obszaru dekompozycji i analizy produktywności gospodarki:

- Szacowanie wieloczynnikowej produktywności gospodarki polskiej (rachunek KLEMS)
- Szacowanie funkcji produkcji dla przedsiębiorstw w Polsce, TFP oraz luki produktowej na bazie mikromodeli na danych indywidualnych przedsiębiorstw

Różne narzędzia, metody, agregacje, założenia – komplementarne

Projekty w zakresie badania koniunktury – COVID-19; Ukraina; MicMac

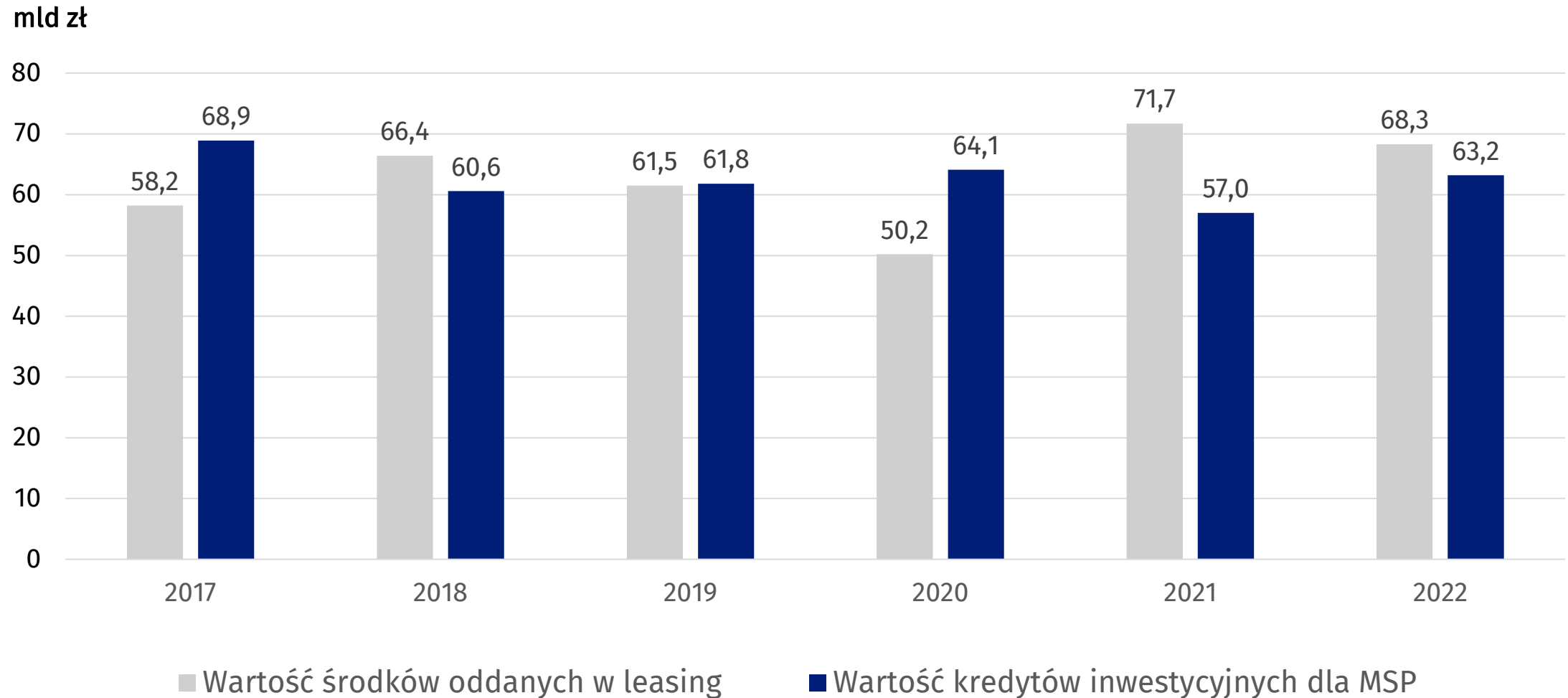
Badania: „Wyspecjalizowane Segmenty Rynków Finansowych” (WSRF)

 GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY , al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa <i>www.stat.gov.pl</i>		
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	FDF Działalność finansowa przedsiębiorstwa za 2021 r.	Portal sprawozdawczy GUS <i>portal.stat.gov.pl</i> Urząd Statystyczny ul. Owocowa 3 40-158 Katowice
Numer identyfikacyjny - REGON		Termin przekazania: – do 1 kwietnia 2022 r.
<p><i>Obowiązek przekazywania danych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 955). Zbierane na tym formularzu dane podlegają bezwzględnej ochronie zgodnie z zasadą tajemnicy statystycznej (art. 10 ustawy o statystyce publicznej).</i></p> <p style="text-align: center;"><i>(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)</i></p>		

Wstęp – znaczenie WSRF

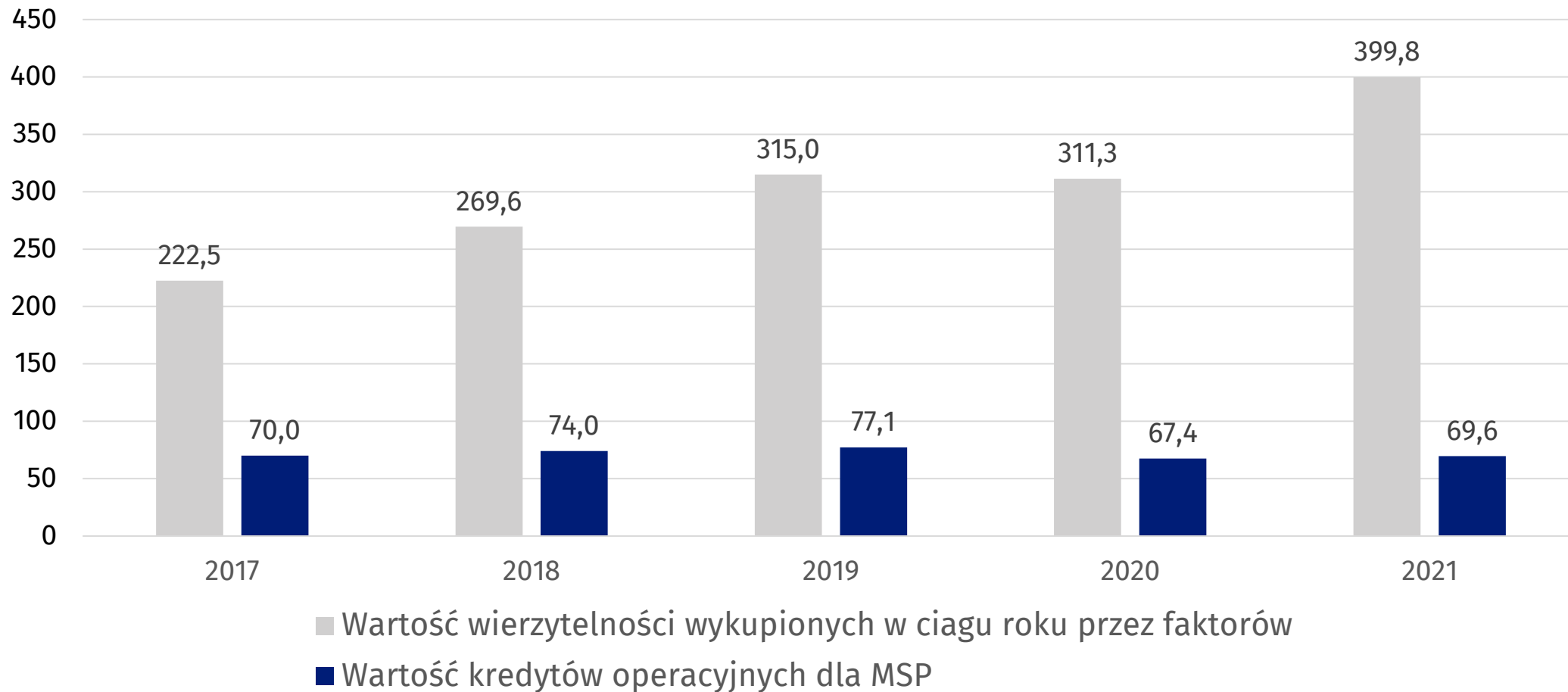
- **Rozwój systemu finansowego i zmiany strukturalne rynków finansowych**
- **Technologia wywołują zmiany na rynkach usług finansowych**
- **Wzrost znaczenia usług finansowych świadczonych przez podmioty nietradycyjne (instytucje finansowe), np. leasing czy factoring dla sektora MSP**

Finansowanie gospodarki przez instytucje pozabankowe

Finansowanie gospodarki przez instytucje pozabankowe

mld zł

OECD SME Scoreboard dane dla EU

	Brak danych	Dostępność danych wg OECD SME Scoreboard
Leasing	Austria, Czechy, Dania, Finlandia, Irlandia, Hiszpania, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Włochy, Luksemburg	<ul style="list-style-type: none"> • Francja (dane pochodzą z systemu bankowego) • Polska (GUS) • Portugalia (dane pochodzą z systemu bankowego) • Estonia (dane pochodzą z systemu bankowego) • Węgry (dane zrzeczenia) • Belgia (CSO) • Wielka Brytania (Finance & Leasing Association) • Grecja (dane z sektora bankowego i podmiotów finansowych) • Łotwa • Litwa • Holandia
Faktoring	Austria, Czechy, Dania, Finlandia, Irlandia, Hiszpania, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Włochy, Luksemburg	<ul style="list-style-type: none"> • Francja (dane pochodzą z systemu bankowego) • Polska (GUS) • Portugalia (dane pochodzą z systemu bankowego) • Belgia (EU Federation – Factoring) • Wielka Brytania (dane zrzeczenia ABFA) • Grecja (dane z sektora bankowego i podmiotów finansowych) • Estonia • Węgry • Łotwa • Litwa • Holandia

Problematyka badań WSRF

- Brak nadzoru finansowego na podmiotami działającymi na wyspecjalizowanych rynkach finansowych oraz niepełne dane prezentowane przez zrzeszenia
- Brak badań tych obszarów w „standardowej statystyce”
- Brak jednolitych standardów na szczeblu krajowym jak i międzynarodowym w ocenie skali działalności wyspecjalizowanych podmiotów rynku finansowego (OECD SME Scoreboard)
- Brak możliwości pełnej oceny zjawiska alternatywnych źródeł finansowania przedsiębiorstw czy innych usług finansowych

Wyzwania metodologiczne i analityczne

- **Standardy metodologiczne:**
 - Definicja danego rynku oraz typologie (podmioty, usługi, produkty)
 - Dobór podmiotów do badania
 - Kwestia działalności WSRF jako ubocznej
- **Prezentacja danych:**
 - Ujęcie dynamiczne: prosta prezentacja danych, dynamika YoY (pytania w ankiecie), panel zbilansowany
 - Dane o działalności a dane finansowe podmiotów: działalność jedyna, przeważająca, uboczna – kwestia powiązania działalności WSRF z sytuacją finansową (**podmioty wyspecjalizowane**)

Wyspecjalizowane segmenty rynku finansowego, ujęcie definicyjne

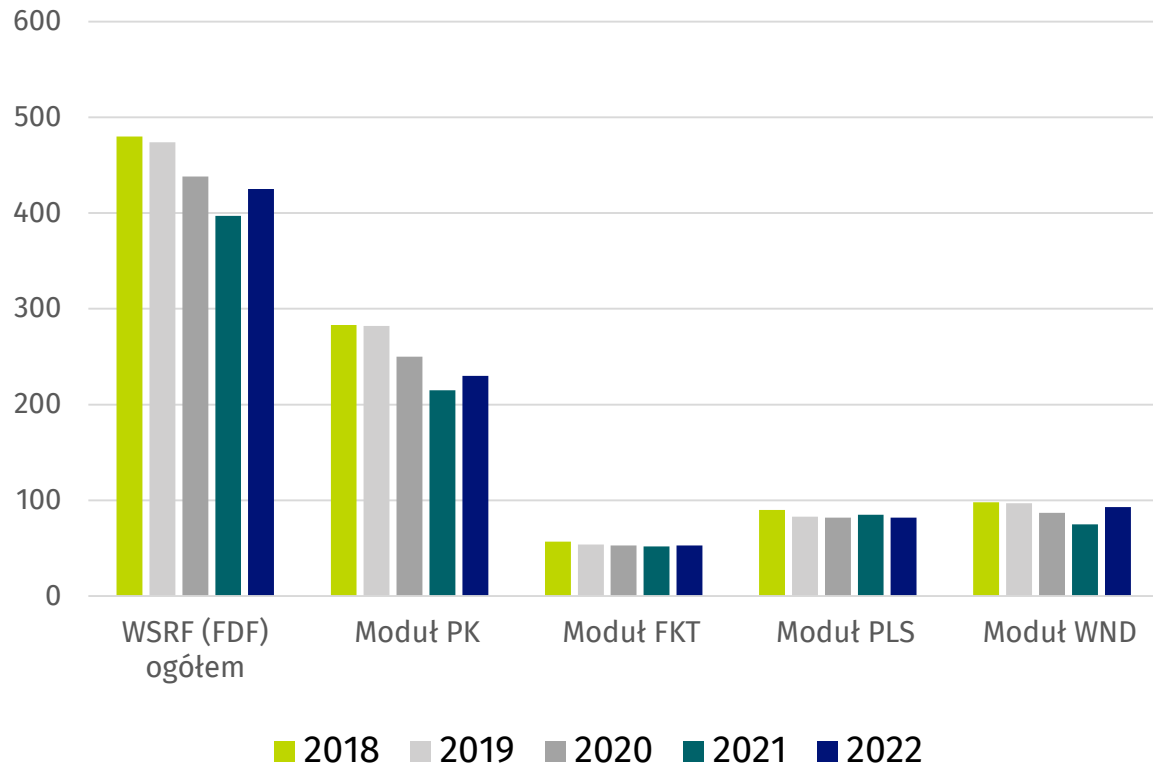
- **Wyspecjalizowane segmenty rynku finansowego:** działalność leasingowa, faktoringowa, pośrednictwa kredytowego oraz windykacji
- Podmioty prowadzące działalność na wyspecjalizowanych segmentach rynku finansowego – prowadzą działalność w jednym lub więcej niż jednym wyspecjalizowanym segmencie rynku finansowego (**tworzą dany segment rynku**)
- **Celem badania jest dostarczenie informacji o danym segmencie rynku i jego cechach:**
 - działalność o charakterze transakcji incydentalnych lub jednorazowych czy „towarzysząca” innym rynkom (np. sprzedaż AGD) **NIE**
 - podmioty tworzące rynek, działające w większej skali i mogące dostarczyć pogłębionych informacji o swoich operacjach **TAK**

Zestawienie rejestrów pośredników kredytowych KNF z BJS

Wyszczególnienie	Ogółem	Duże >50	Średnie 10-50	Małe <10	Wielkość nieokreślona
Rejestr pośredników kredytu konsumpcyjnego (w nawiasie firmy aktywne)					
Ogółem, w tym:	41 461 (31 613)	941 (929)	3 246 (3 141)	36 746 (27 069)	528 (473)
Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14 703 (9 956)	76 (75)	232 (220)	14 186 (9 478)	209 (183)
Sekcja G Handel hurtowy i detaliczny	15 987 (12 887)	632 (625)	2 074 (2 010)	13 166 (10 149)	115 (103)
Rejestr pośredników kredytu hipotecznego					
Ogółem, w tym:	808 (781)	16 (16)	49 (49)	742 (715)	1 (1)
Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	709 (684)	14 (14)	40 (40)	654 (629)	1 (1)
Rejestr instytucji pożyczkowych					
Ogółem, w tym:	530 (485)	19 (19)	44 (37)	395 (360)	79 (71)
Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	467 (425)	16 (16)	32 (30)	347 (315)	72 (64)

Podmioty WSRF

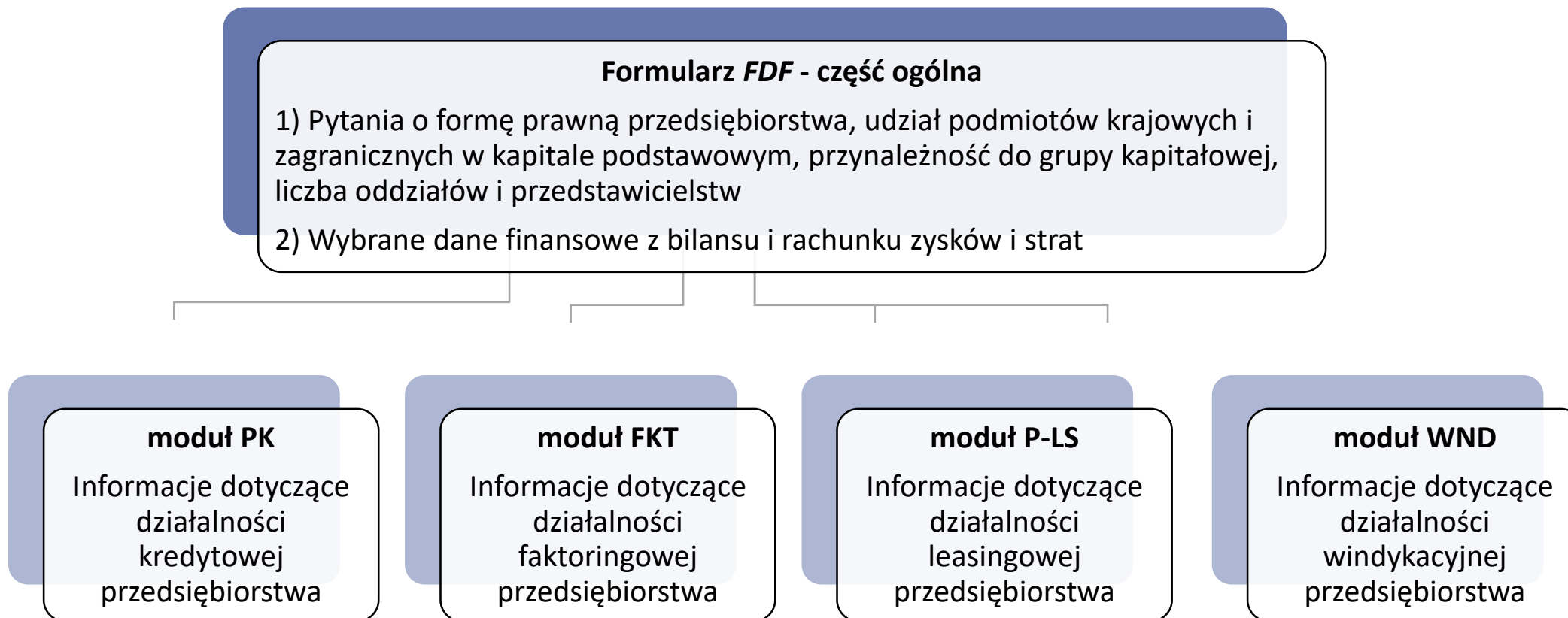
Liczba podmiotów uczestniczących w badaniu WSRF

Porównanie podmiotów w badaniu GUS z członkami zrzeszeń (stan na 2022)

Moduł PK	
Badanie GUS	230
Polski Związek Instytucji Pożyczkowych (PZIP)	48
Związek Firm Pośrednictwa Finansowego (ZFPF)	6
Moduł FKT	
Badanie GUS	53 (8 banków i 45 firm)
Polski Związek Faktorów (PZF)	29 (5 banków i 19 firm)
Moduł PLS	
Badanie GUS	82
Związek Polskiego Leasingu (ZPL)	32
Moduł WND	
Badanie GUS	93
Polski Związek Zarządzania Wierzytelnościami (PZZW)	45

Badanie WSRF: Formularz FDF

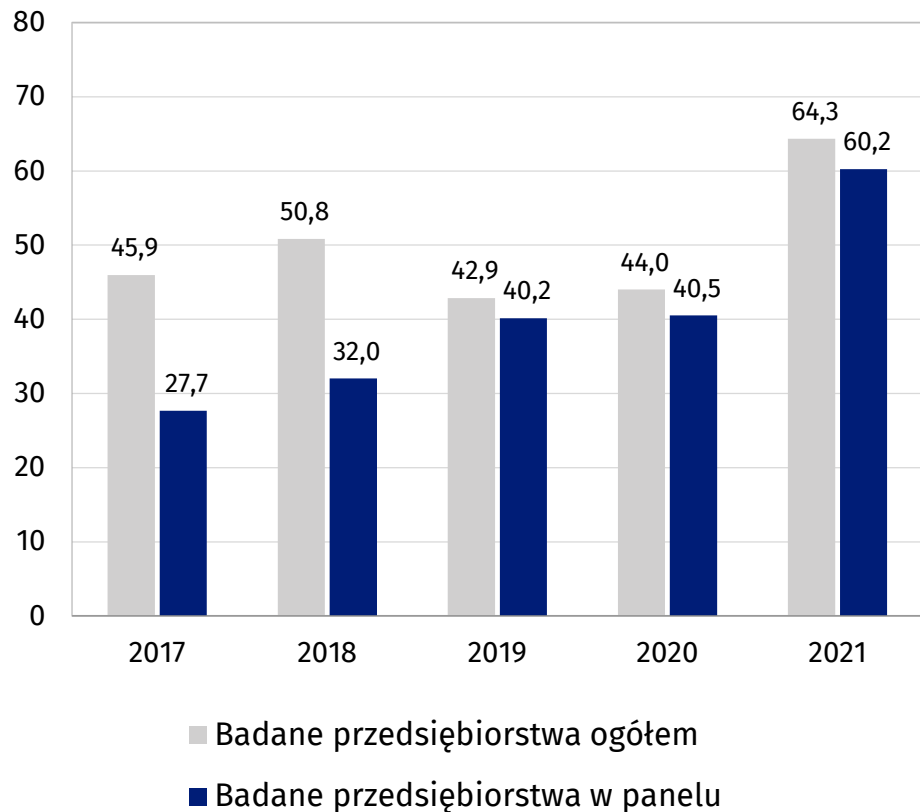
Działalność przedsiębiorstw leasingowych (moduł P-LS)

- rodzaj i wartość środków oddanych w leasing
- rodzaj umów leasingowych
- liczba klientów (leasingobiorców)
- kanały pozyskiwania klientów
- waluta w jakiej zostały zawarte transakcje
- terminów na jakie zostały zawarte umowy
- źródła finansowania
- źródła pochodzenia przedmiotów (środków) leasingu
- rodzaje zabezpieczeń przedmiotów (środków) oddanych w leasing
- pożyczki

Działalność przedsiębiorstw pośrednictwa kredytowego

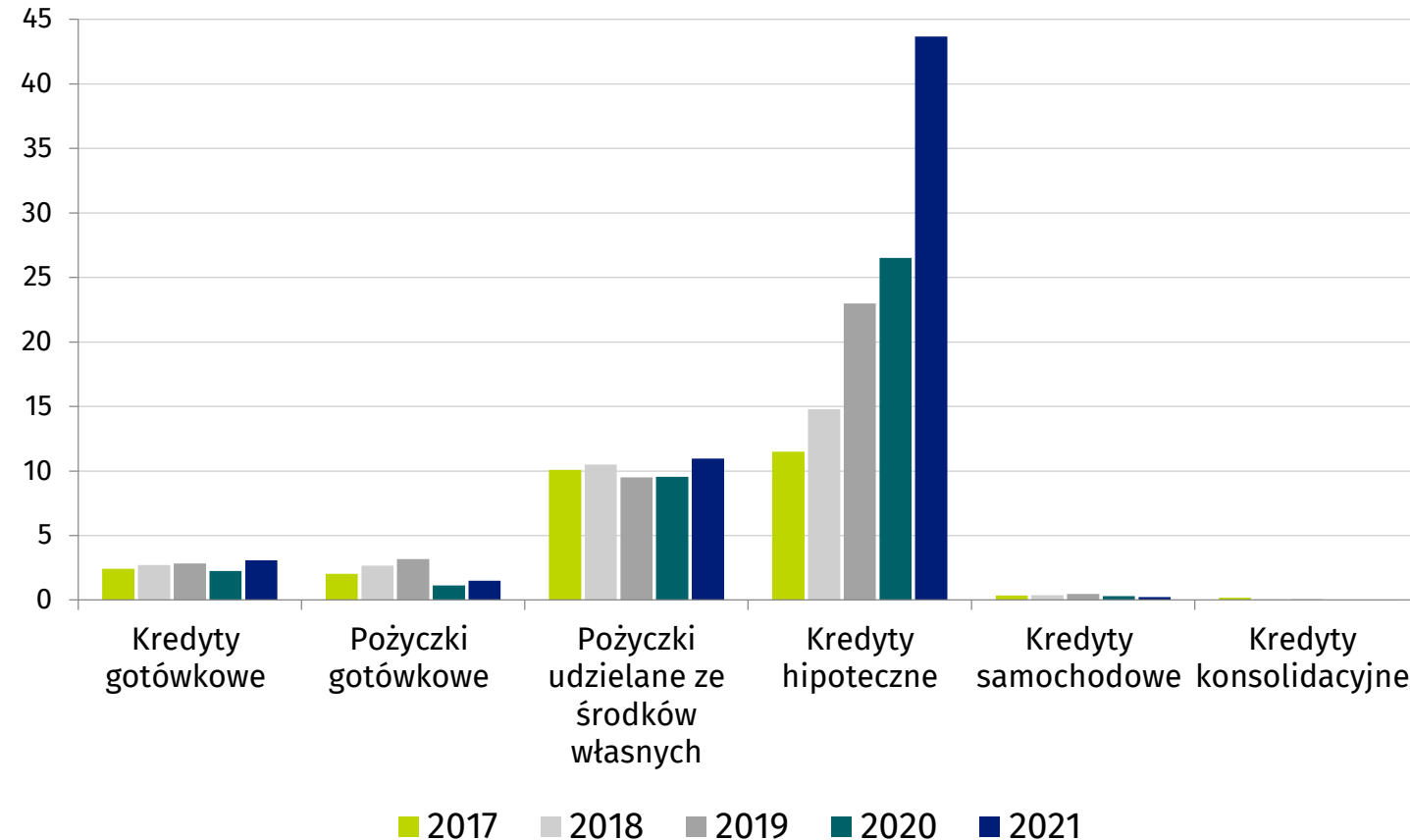
Porównanie wartości udzielonych kredytów i pożyczek ogółem

mld zł

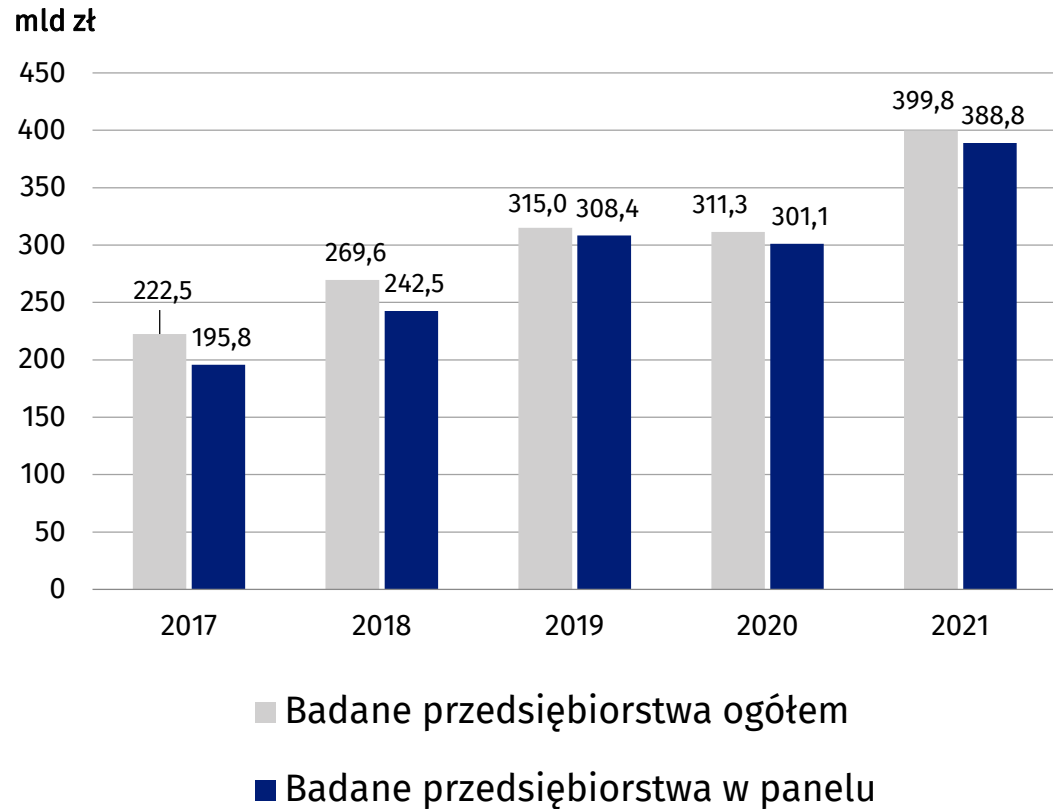
Wartość udzielonych kredytów i pożyczek - dane panelowe

mld zł

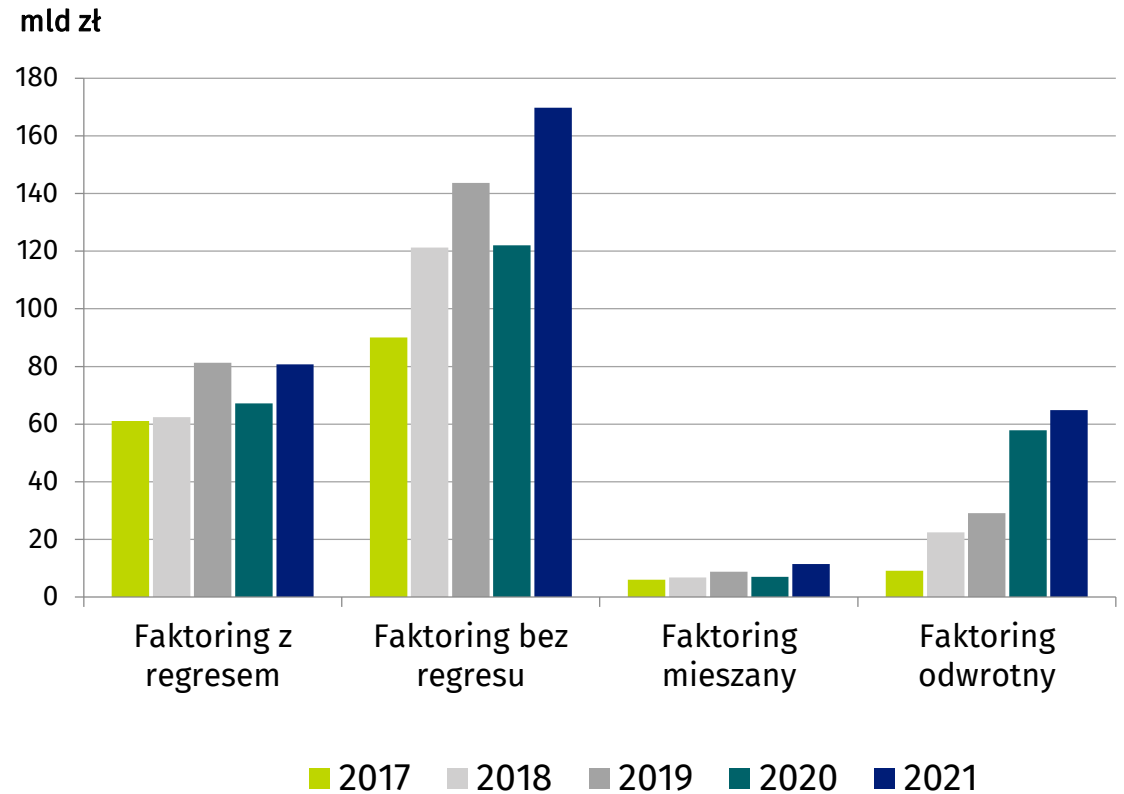

Działalność przedsiębiorstw faktoringowych

Wartość wykupionych wierzytelności ogółem

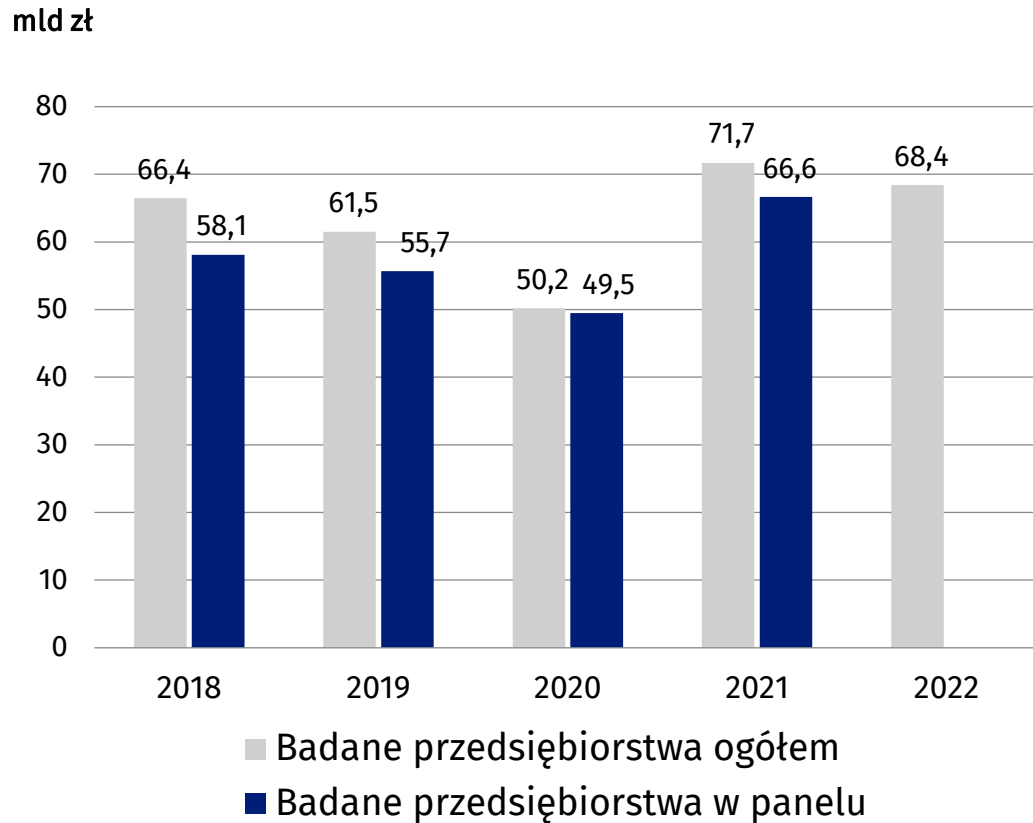

Wartość wykupionych wierzytelności w faktoringu krajowym

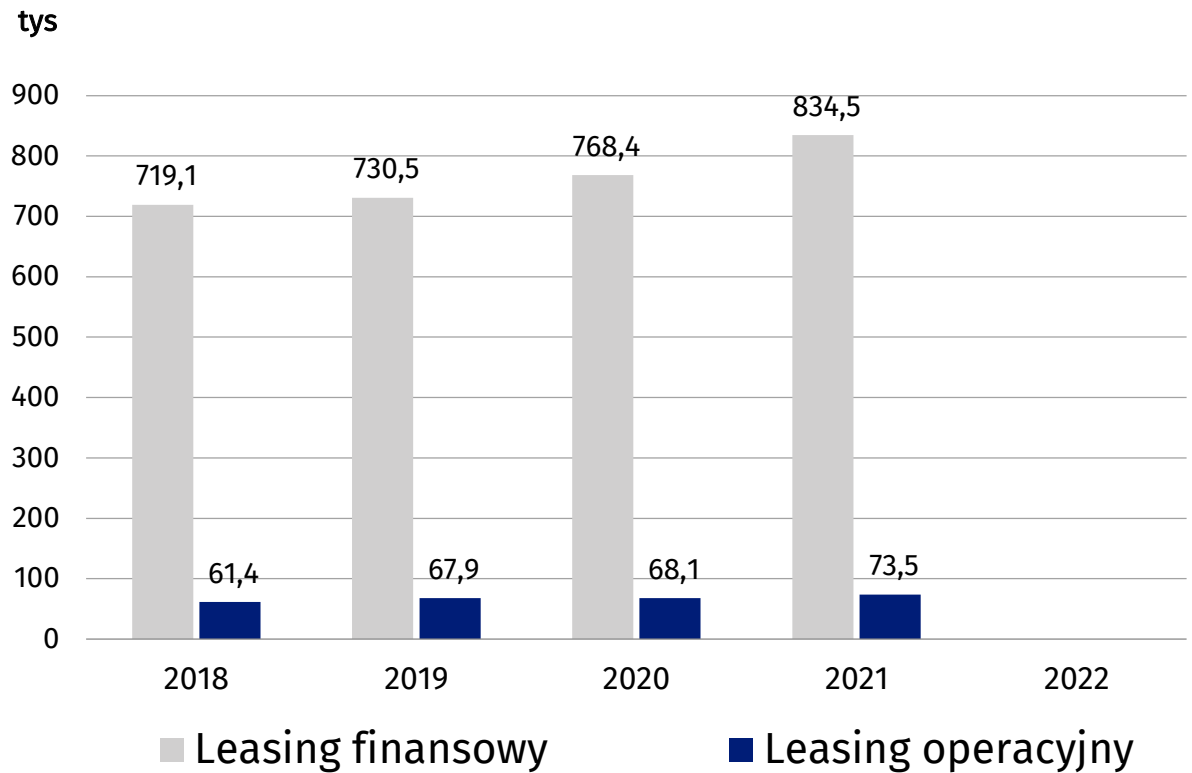

Działalność przedsiębiorstw leasingowych

Porównanie wartości nowych umów leasingu z danymi ogółem - dane panelowe

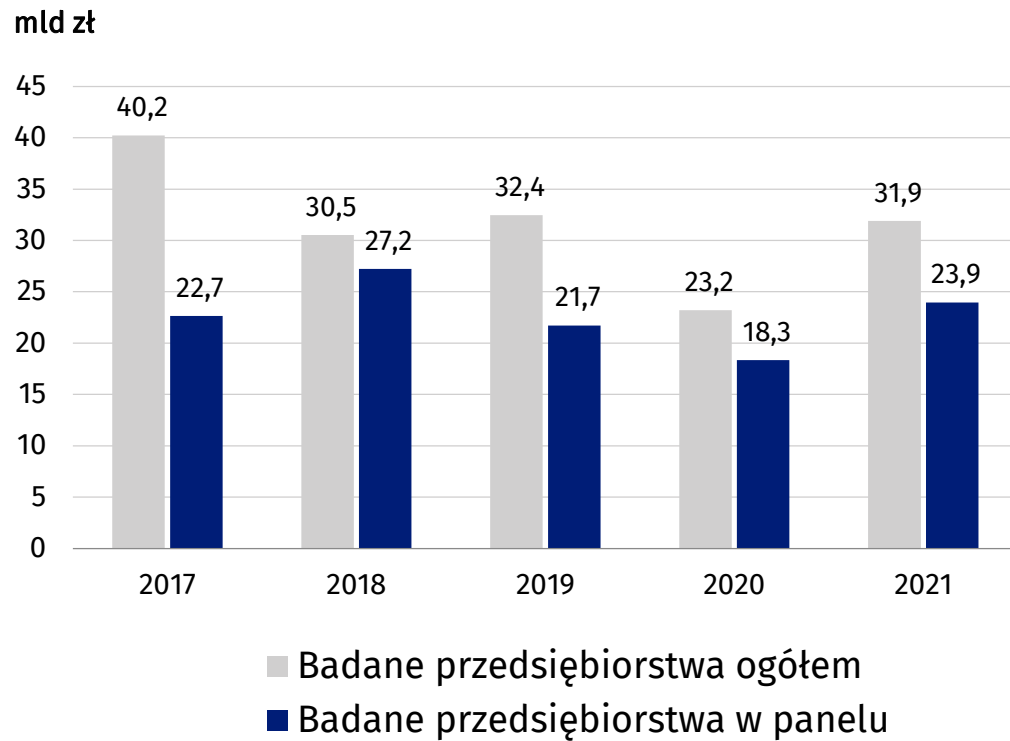

Liczba leasingobiorców według rodzaju umowy – dane panelowe

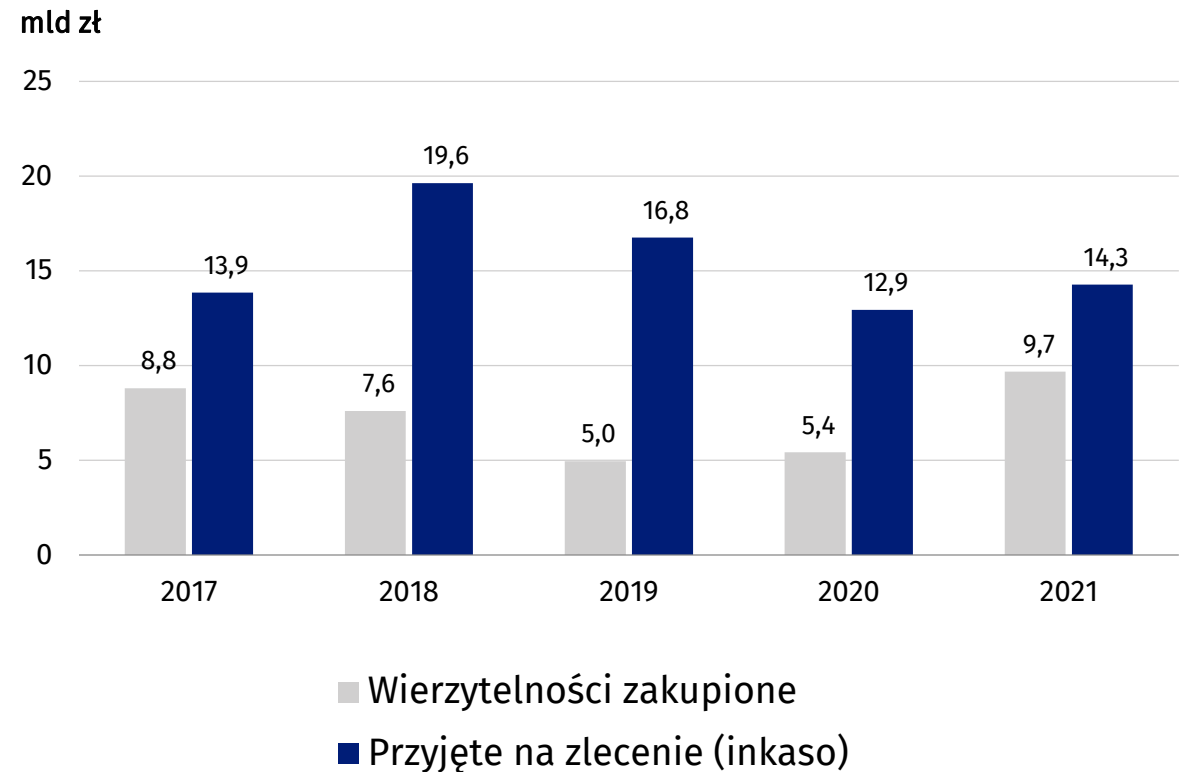

Działalność przedsiębiorstw windykacyjnych

Wartość wierzytelności przyjętych do obsługi ogółem i dane panelowe

Wartość wierzytelności przyjętych do obsługi - dane panelowe

Badanie: „Instrumenty finansowe przedsiębiorstw niefinansowych” (IF)

 GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY , Al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa <i>www.stat.gov.pl</i>		
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	IF Instrumenty finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	Portal Sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl Urząd Statystyczny 40-158 Katowice ul. Owocowa 3
Numer identyfikacyjny – REGON	za rok 2021	Termin przekazania: 01 sierpnia 2022 r.

Obowiązek przekazywania danych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 955)
Zbierane na tym formularzu dane są chronione tajemnicą statystyczną i nie będą nikomu udostępnione. Służą wyłącznie do zbiorczych opracowań i analiz statystycznych (art. 10 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej).

(e-mail sekretariatu dyrektora/prezesa firmy – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Badanie Instrumentów finansowych przedsiębiorstw niefinansowych (IF)

- Badanie pilotażowe przeprowadzono w 2010 r. na wniosek Ministerstwa Gospodarki, dotyczyło lat 2007-2009
- W następnych latach badanie podlegało istotnym zmianom

Celem badania jest dostarczenie informacji dotyczących:

- zaangażowania podmiotów gosp. na rynkach finansowych (w podziale na sektory gosp., wielkość podmiotów oraz ich status organizacyjny)
- wykorzystania instrumentów finansowych w kontekście wyników osiągniętych przez przedsiębiorstwa
- przedstawienie informacji nt. wykorzystywanych instrumentów finansowych w kontekście zarządzania ryzykiem

Zakres podmiotowy badania „IF”

- Badanie prowadzone metodą pełną, dla podmiotów z liczbą pracujących 50 i więcej
- W badaniu biorą udział podmioty:
 - należące do sekcji PKD: B, C, D, E, F, G, H, L, M, N
 - prowadzące pełną księgowość
 - biorące udział w badaniu „Kwartalne statystyczne sprawozdanie o aktywach i pasywach finansowych” i wykazujące wybrane kat. instrumentów finansowych
 - uczestniczące w badaniu z roku poprzedniego
- Liczba podmiotów, które wzięły udział w badaniu „IF”:

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba podmiotów	1771	2034	2189	2279	2338

Badanie Instrumentów finansowych.. (IF)

Struktura formularza IF

Dział I. Informacje ogólne	Dział II. Wybrane dane finansowe			
	Dane finansowe	Import, eksport	Instrumenty finansowe oraz instrumenty pochodne	Zarządzanie strategiczne
<ul style="list-style-type: none"> • Struktura organizacyjno-prawna • Przynależność do grup kapitałowych oraz pozycja danego podmiotu w grupie • Dane dot. zatrudnienia 	(Z uwzględnieniem wybranych standardów rachunkowości) <ul style="list-style-type: none"> • Bilans • Rachunek Wyników • Przepływy pieniężne 	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura walutowa przychodów i kosztów (w tym z eksportu i importu) 	<ul style="list-style-type: none"> • Wartość bilansowa instrumentów finansowych • Wartość bilansowa instrumentów pochodnych • Wartość instrumentów pochodnych w podziale na instrumenty zabezpieczające i inwestycyjne • Zobowiązania z tytułu operacji finansowych • Rezerwy na zobowiązania z tyt. Instrumentów finansowych • Instrumenty pochodne wg podmiotu z którym zawarto transakcję 	<ul style="list-style-type: none"> • Obecność w przedsiębiorstwie komórki ds. zarządzania ryzykiem • Stosowanie rachunkowości zabezpieczeń • Metody kontroli oraz nadzoru • Stosowane zabezpieczenia (ryzyko kredytowe, płynnościowe, rynkowe, regulacji prawnych etc.)

Wyzwania metodologiczne (1)

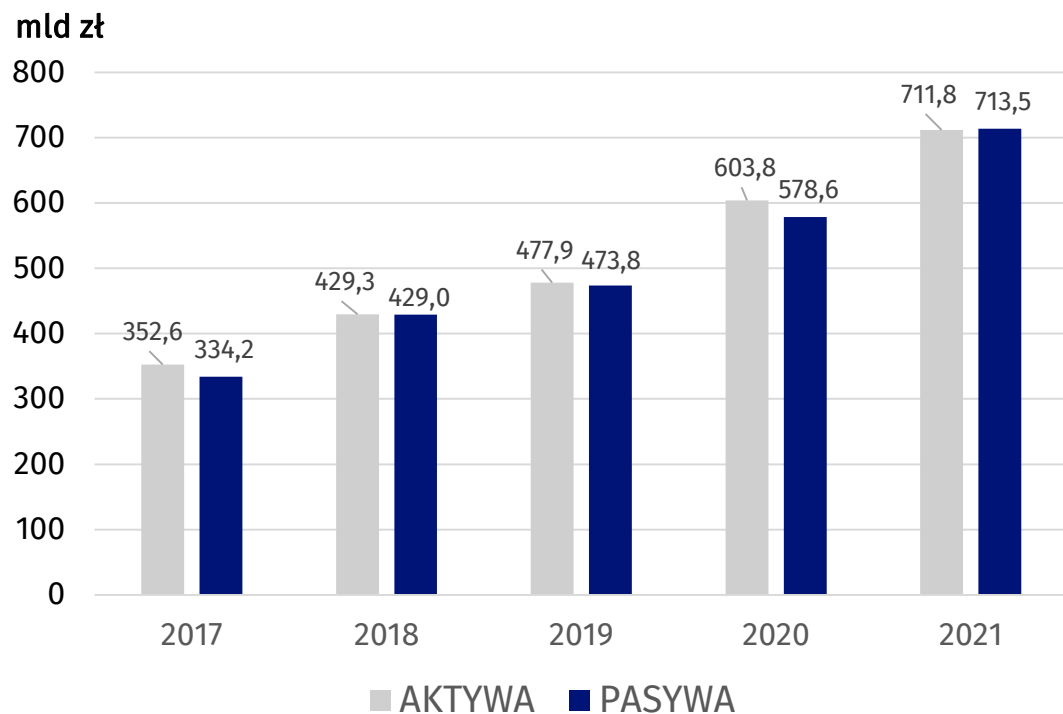
- **Brak standardów metodologicznych dla badań instrumentów pochodnych**
 - Skomplikowane definicje legalne
 - Otwarty katalog instrumentów pochodnych (Ust. o obrocie Instrumentami finansowymi)
 - Różnice pomiędzy „ekonomicznym” a „prawnym” podejściem do instrumentów finansowych
- **Różnorodne podejścia dot. wyceny instrumentów finansowych i pochodnych**
 - Rachunkowość zabezpieczeń vs model ogólny
 - Zróżnicowane sposoby ustalania wartości godziwej
 - Podejście rynkowe, dochodowe, kosztowe
 - Możliwość wykorzystania danych wejściowych różnych poziomów (1, 2, 3)

Wyzwania metodologiczne (2)

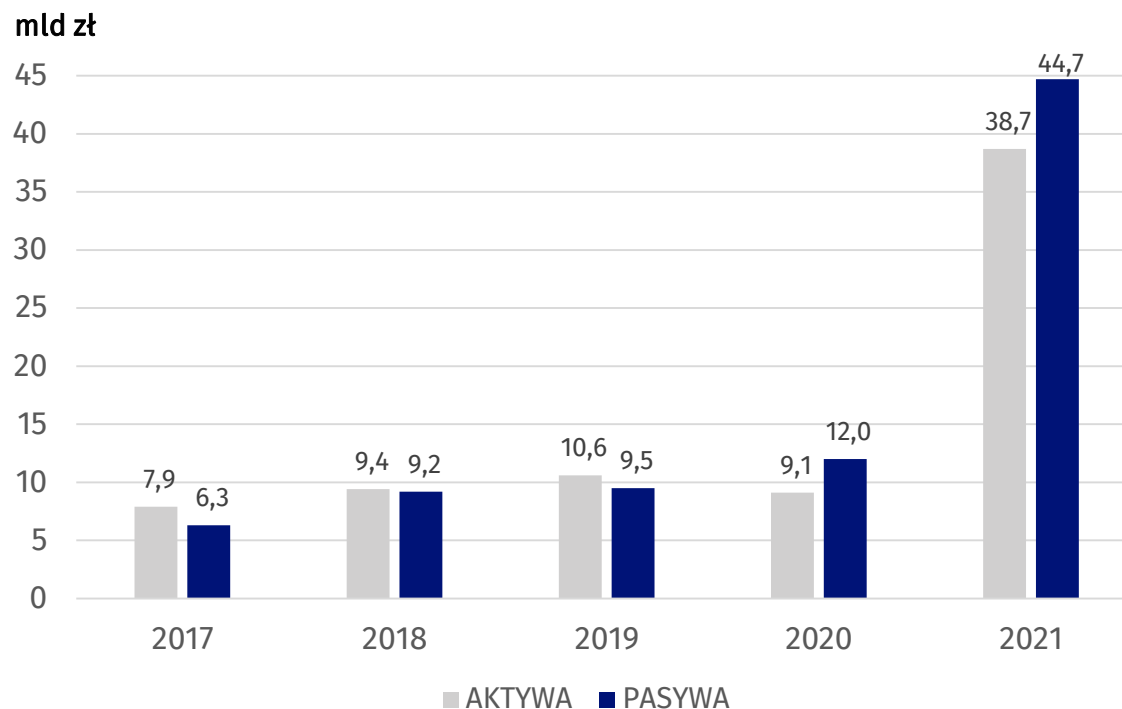
- **Rozbudowany formularz uwzględniający różne standardy rachunkowości**
 - Ogólnie sformułowane schematy sprawozdawczości wg MSF/ MSSF – trudności z przygotowaniem „uniwersalnego” układu bilansu oraz rachunku wyników
 - Różnice w ujmowaniu w bilansie wyceny niektórych instrumentów finansowych pomiędzy ustawą o rachunkowości a MSR/ MSSF (np. w przypadku kompensowania aktywów z instrumentami desygnowanymi do zabezpieczenia ich wartości godziwej)

Instrumenty finansowe wykazywane przez badane przedsiębiorstwa

Wartość bilansowa instrumentów finansowych

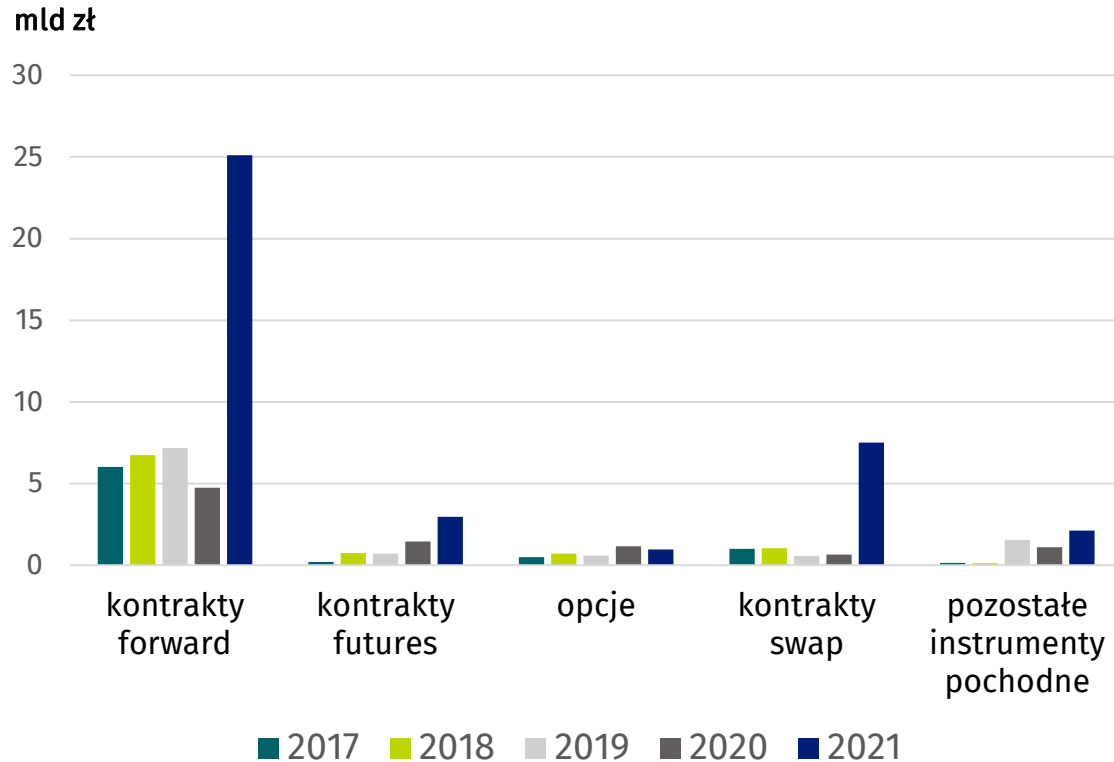

Wartość bilansowa instrumentów pochodnych

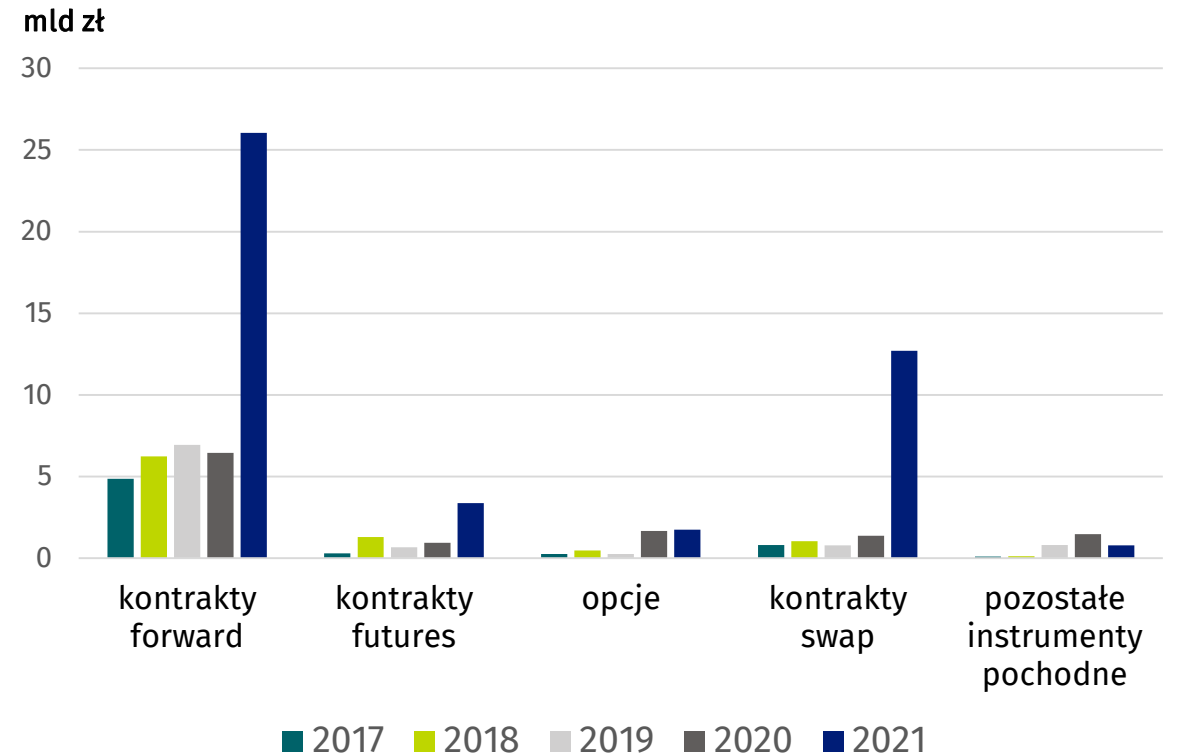

Szczegółowe informacje na temat kategorii wykazywanych instrumentów

Wartość bilansowa instrumentów pochodnych po stronie aktywów

Wartość bilansowa instrumentów pochodnych po stronie pasywów

Więcej informacji na stat.gov.pl

Agnieszka Nowińska

E-mail: a.nowinska@stat.gov.pl

Piotr Mergiel:

E-mail: p.mergiel@stat.gov.pl

Mirostław Błazej

E-mail: m.blazej@stat.gov.pl